

Liesbeth Schreiner - Griffier Heerhugowaard

“Werken aan het butterfly effect”

Haar woorden spuiten eruit. Nog nauwelijks heb ik een vraag geformuleerd of Liesbeth is al begonnen aan haar betoog. Direct, onomfloerst zoals je van een Amsterdamse mag verwachten. Pas 28 jaar oud is ze, wanneer ze als griffier begint in Heerhugowaard. Dan heeft ze er al twee jaar als plaatsvervangend griffier opzitten in de Amsterdamse stadsdeelraad Zeeburg. Onlangs begon haar tweede termijn als bestuurslid van de Vereniging van Griffiers. Ze is net getrouwd, werkt fulltime en zorgt ook nog voor een dochtertje met een aangeboren hartafwijking. In de afgelopen jaren experimenteerde ze flink met het vernieuwen van de lokale democratie, zij aan zij met burgemeester Bert - code Oranje – Blase. Ontmoet Liesbeth Schreiner.

Auteur: Rob Bosveld

“Ik wilde altijd rechter of advocaat worden. Mijn vader was rechtbankgriffier, de wereld van de rechtspraak trok me aan. Maar ik was echt een hele lastige,

Ik was echt een hele lastige, vervelende tiener

vervelende tiener. Ik heb een zware zooi van mijn middelbareschooltijd tijd

gemaakt. Keihard feesten, maar niets doen. Met een VWO-advies kwam ik op de havo terecht, waar ik uiteindelijk voor gezakt ben. Via de avondeducatie heb ik alsnog m'n havodiploma gehaald. Een carrière als advocaat of rechter zat er niet in, ik had geen fut meer om het VWO nog te gaan doen.”

Na haar hbo-studie sociaal-juridische-dienstverlening staat ze als schuldhulpverlener en als jongerencoach bij de sociale dienst

met haar poten in de spreekwoordelijke modder. "Het was heel zwaar werk. Zeker de schuldhulpverlening in slechte wijken in Amsterdam. Daar heb ik de meest idiote situaties meegemaakt: heftige huisuitzettingen, huiselijk geweld, smerige huizen, van alles. Er was dan ook een hoge werkdruk en een hoog ziekteverzuim. En... het was héél moeilijk om iets te veranderen. Dat zinde me niet, het klinkt misschien heel 'millennial' maar ik wilde impact maken. Dus toen ben ik alsnog rechten gaan studeren, tijdens mijn werk als schuldhulpverlener." Liesbeth verandert van baan en komt als plaatsvervangend griffier in Zeeburg terecht. Twee jaar later solliciteert ze - net als honderd anderen - als griffier in Heerhugowaard. Liesbeth krijgt de baan.

Cherry picking

"Mijn ouders waren altijd al politiek geëngageerd dus de stap naar de politiek past bij me. Ik ben ook geëngageerd, maar niet partijgebonden. Ik ben de vreselijkste zwevende kiezer aller tijden en beslis altijd pas in het stemhokje. Heb

Ik ben de vreselijkste zwevende kiezer aller tijden

dus ook van alles gestemd. D66, maar ook de Partij van de Dieren, PvdA en ook wel eens het CDA. Ik doe eigenlijk aan cherry picking. Ik vind echt dat je recht op sterven zou moeten hebben, niet alleen recht op leven. Maar ik maak me ook druk over onderwijs. Voorheen heb ik gestemd voor behoud van de hypotheekrenteaftrek. En het geluid voor

de dieren vind ik ook belangrijk. Al ben ik geen strikte vegetariër - mensen zijn per slot van rekening vleeseters - ik eet wel heel weinig vlees, vanwege de milieubelasting. Op dit moment zou ik misschien wel GroenLinks stemmen omdat ik nu veel belang hecht aan duurzaamheid."

Verliefd in de raadszaal

Begin oktober is Liesbeth voor de wet getrouwd met Jakob Wedemeijer. Ze ontmoeten elkaar en worden verliefd in de raadszaal van Heerhugowaard. Jakob is dan SP fractievoorzitter.

"Toen ik een relatie kreeg met Jakob, nadat hij gestopt was als fractievoorzitter, heb ik bij de toenmalige burgemeester en voorzitter van de werkgeverscommissie toch even moeten 'biechten'. Dit omdat Jakob op de achtergrond wel actief bleef in het Heerhugowaardse politiek. Samen met de burgemeester heb ik toen het presidium geïnformeerd.

Dat was toch wel lastig. Terwijl je net verliefd bent moet je al meteen 'bekennen', want anders breng je je loopbaan in gevaar. En ik had toen niet zoiets van 'dan offer ik mijn baan op voor een of andere kerel ...'"

Dikke pech

Samen met haar man krijgt Liesbeth in september 2016 een dochtertje. Maar twee weken na de geboorte overlijdt het kindje bijna. Ze blijkt een heel ernstige hartafwijking te hebben.

"Het is gewoon dikke pech. Een single isolated incident noemen de artsen het. Ze had een hele beperkte levensverwachting. Eerst zou ze misschien haar kleutertijd niet overleven. Toen was er een ander type operatie beschikbaar maar dan nog zou ze misschien niet ouder worden dan 20. In juni is ze voor

de tweede keer geopereerd. Het was een 'alles-of-niets-operatie'. Die is gelukkig goed gegaan. Ze is nu nog steeds aan het herstellen op de medische kinderopvang, maar de vooruitzichten zijn stukken beter. We weten niet zeker hoe oud ze wordt maar we hebben nu wel een veel langer vooruitzicht.

Blijven werken

Al die tijd ben ik wel blijven werken. Werk was belangrijk voor mij. Want anders... Het was thuis soms heel erg ellendig. Ze was altijd ziek. Daarom hadden we dankzij de pgb acht verpleegkundigen in huis. Ze had sondevoeding en moest dan spugen. 's Nachts wist je nooit zeker van of ze er nog was of ze nog leefde. Dat was heel zwaar.

Support

De gemeenteraad heeft me enorm gesteund. Die zeiden: 'neem alle tijd die je nodig hebt. Maak je niet druk om het geld. We huren gewoon iemand in. Als je maar terugkomt, want we willen je heel graag houden'. Dat is natuurlijk geweldig. Maar het was ook echt nodig, want de aanloop richting de laatste operatie was moeilijk. Ze was toen heel slecht. Doordat ik ook thuis kon zijn, samen met verpleegkundigen, hebben we wel

*Als je maar terugkomt,
want we willen je heel
graag houden*

meer rust gekregen waardoor zij ook in een optimale positie raakte zodat zij die operatie goed kon ondergaan."

Heerhugowaard

"Toen ik hier kwam was de leeftijds-opbouw van de raad niet echt een afspiegeling van de jonge gemeente Heerhugowaard. Er waren veel oudere mannen. Dus dat ze mij hier hebben aangenomen is eigenlijk heel gek. Dat is vooral te danken aan de visie van de toenmalige fractievoorzitter van de HOP (de Heerhugowaardse Onafhankelijke Partij). Zij wilde het helemaal over een

*We zijn veel te
geïsoleerd. De
inwoners weten niet
wat hier gebeurt*

andere boeg gooien. Ze zei: 'We hebben iemand nodig die ons kan helpen om de verbinding te maken met de inwoners. We zijn veel te geïsoleerd, zitten alleen maar in een vergaderzaaltje koffie te drinken en te lullen. De inwoners weten niet wat hier gebeurt.'

Zo ontstond een vacature waar Liesbeth nauw op aansloot dankzij haar ervaring met burgerparticipatie en politieke avonden in Amsterdam. Aan het einde van het sollicitatiegesprek had Liesbeth het gevoel 'dit zijn mijn mensen'. Dat goede gevoel bleek wederzijds. Inmiddels zit ze in haar achtste jaar.

Belangrijkste vernieuwing

"Mijn belangrijkste vernieuwing is de raadzaal. Toen ik kwam hadden we een vrij nieuwe raadszaal maar dat was helemaal niks. Het was een rondje, heel gesloten. We zaten opgesloten in het vergaderproces met een eerste en een tweede termijn. Met de rug naar het

publiek. De wethouders oreerden veel te lang. Ik dacht: dit past niet bij wie wij willen zijn. We willen meer debat, interessantere vergaderingen voor het publiek. En niet op een knopje drukken om vanuit de heup even wat te roepen omdat er toch een microfoon voor je staat.

Samen met de toenmalige burgemeester ben ik aan de slag gegaan ook al was daar totaal geen draagvlak voor. Dus heb ik de raadsleden mee op schoolreisje

We zatten ogesloten in het vergaderproces met een eerste en een tweede termijn. Met de rug naar het publiek

genomen. Naar onder andere Harderwijk, daar hebben ze een hele mooie raadzaal in Lagerhuis opstelling. Daar stonden geen microfoons op tafel. Er was een aparte spreekgestoelte en interruptiemicrofoons zoals in de Tweede Kamer.

Uiteindelijk hebben we het hele gebied rond de raadzaal aangepakt. We hebben er zelf de financiering voor gezocht, ik heb er een externe notulist voor moeten laten gaan. We hebben de raadzaal veel opener gemaakt. Vlak naast de raadzaal is een foyer en een restaurant gekomen. Daar kun je zelf je koffie pakken. Het rondbrengen van koffie tijdens de vergadering, hebben we afgeschaft. Iedereen moet zelf pakken. Het is veel minder formeel. Als raadslid mag je tijdens de vergadering van je zetel af. Je mag even die inwoner apart nemen, even samen

koffiedrinken.

Al die ingrepen hebben echt wat gedaan voor het debat. De vergaderingen zijn veel korter. Als je nu gaat staan voor de hele gemeenteraad, voor de mensen op de tribune, dan moet je ook wat te zeggen hebben.

De wethouders zijn nauwelijks meer aan het woord. Het debat wordt door de partijen onderling gevoerd, en zo moet dat ook zijn. We hebben bijna geen tweede termijnen meer. De vergadering zijn kort omdat er geen tijd verloren gaat om te praten over punten waar je het al over eens bent. Alleen de onderwerpen waar je echt van mening over verschilt daar kun je een goed debat over voeren. Dat zijn ook voor het publiek veel interessantere debatten.

Nadeel

Ik zie wel dat onze raad meer geyuppieficeerd is en dat vind ik jammer. Deze aanpak kan de drempel verhogen om raadslid te worden. De kwaliteit van de raadsleden is heel goed. Dat moet ook want je moet daar echt goed voorbereid staan. Maar ik vraag me af of de verbinding met de gewone man in Heerhugowaard er misschien wat door onder druk komt te staan.

Burgertop

In 2016 organiseert Liesbeth vanuit de griffie, samen met een aantal fanatieke raadsleden en de burgemeester, de burgertop 'Heerhugowaard 300'. Deze H300 is een doorslaand succes. "Het was overboekt. Er was ruilhandel op internet om toegangsbewijzen te bemachtigen. Ons geheim was ook dat we op dat moment een razend populaire burgemeester hadden in de persoon van Han ter Heegde. Als je met Han - hij is

nu burgemeester in Gooise Meren - over straat liep, dan was dat alsof je met Marco Borsato op pad was."

Het was overboekt. Er was ruilhandel op internet om toegangsbewijzen te bemachtigen

Participatief of representatief

Liesbeth heeft als griffier enerzijds het belang en de zichtbaarheid van de raad te dienen. Tegelijk experimenteert ze driftig met burgerparticipatie, die – zo ervaren sommige raadsleden dat – de positie van de raad uitholt. Hoe stel je je op als griffier in dat spanningsveld?

"Vooropgesteld: Ik denk dat de inwoners het prettig vinden als je sowieso geen ruziënde politici hebt. Het is belangrijk dat de sfeer goed is. Afgezien daarvan is het goed om met mengvormen te experimenteren. Maar ik wil de raad wel graag in positie houden, door goed van tevoren met elkaar af te spreken hoe ver je inwonersparticipatie op onderwerpen toelaat. Soms zijn er maatschappelijke onderwerpen met zo'n groot overstijgend belang, dat je een overheid nodig hebt die zegt 'we gaan het gewoon doen'. Als je keuzes moet maken die mensen hard in de portemonnee raken zoals: hoe verdeel je de pijn als we 'van het gas af gaan', dan moet je dat niet aan de burger overlaten. Als ik naar mezelf kijk – even heel eerlijk – dan ben ik ook een calculerende burger, wil ik ook graag een parkeerplek voor mijn deur in Amsterdam en ga ik voor mijn individuele belang. Het is goed dat we

volksvertegenwoordigers hebben die durven kijken op overstijgend, macro belang.

Daarnaast zie ik – jammer genoeg – ook in onze experimenten met loting voor de burgertop bijvoorbeeld, dat je heel snel de blanke hoger opgeleide man van boven de vijftig krijgt. Die participatie elite is echt een probleem. Het is een opgave om de nee-stemmer, de ontevreden burger, die je niet ziet bij een gemeenteraadsverkiezing, te bereiken.

Daarom starten we hier komend jaar een werkgroep 'participatie en communicatie'. Dat doen we samen met de wethouder Democratische vernieuwing – ja, die hebben wij hier en die heeft een fors budget! We willen met hulp van big data, de sleutelfiguren vinden die ons kunnen helpen om deze mensen wél te bereiken."

Het is een opgave om de nee-stemmer, de ontevreden burger, bij een gemeenteraadsverkiezing, te bereiken

Durven falen

"We hebben ook wel eens gefaald. Zo wilden we jongerenthema's aan de orde stellen en we dachten dat te bereiken door een vlogcontest voor jongeren te organiseren. Het blijkt dat jongeren wel heel graag naar vlogs kijken, maar dat ze niet zo voor de camera willen omdat ze dan misschien gepest worden op school. Want ja, dan staat je mening wel op YouTube en dat is heel zichtbaar. Dat project heeft ons veel geld gekost. Maar

daar leer je dan van dat het veel beter is om met de scholen hier in de regio te verbinden door voor de klas te gaan staan. We hebben allemaal raadsleden die geven lessen in klassen van middelbare scholen.

Daarnaast hebben we een hele competitieve jongeren-gemeenteraad-debat-wedstrijd tussen vijf middelbare scholen. Die wedstrijd - hier in de raadzaal - is elk jaar een groot succes. Inmiddels zitten er een aantal jongeren in de gemeenteraad die afkomstig zijn uit die debatwedstrijden.

Inmiddels zitten er een aantal jongeren in de gemeenteraad die afkomstig zijn uit die debatwedstrijden

Geen budget

"Wil je als gemeenteraad relevant blijven, dan moet je blijven experimenteren. Zoek tussentijds vaker met inwoners contact op grote thema's. Niet alleen maar rondom de gemeenteraadsverkiezingen. Dat maakt je positie als raad veel sterker. En als je op sommige thema's ook nog aan co-creatie doet of binnen een bepaald kader budget uit handen geeft en gewoon kijkt hoe dat gaat, dan kun je met elkaar tot iets moois komen. Trouwens, veel inwoners willen ook helemaal geen budget. Ik wil het zelf ook niet, om de straat mooi te maken. Straks moet ik het nog doen ook..."

Wil je als gemeenteraad relevant blijven, dan moet je experimenteren

Het is lange termijn werk. Daarom zijn we zo bezig met die scholen. We hopen de adolescenten wat mee te geven waardoor ze later toch gaan stemmen en zich politiek engageren. We hopen zo een soort butterfly effect te creëren.

Toekomst

Liesbeth heeft het enorm naar haar zin in Heerhugowaard. Tegelijk lonkt het rechtersambt nog altijd. De stevige opleiding en fixe terugval in salaris weerhouden haar. Een andere griffiersplek in een grotere gemeente dan?

"Zeg nooit, nooit, maar ik weet niet of ik nog griffier wil worden in een andere gemeente. Het is zo mooi hier, dit zijn echt mijn mensen. Natuurlijk heb ik wel een bepaalde missiedrang, maar tegelijk: ik moet het zelf ook leuk vinden." ■